

RETEN I ROSKILDE DOM

afsagt den 21. juli 2021

Sag BS-861/2018-ROS

Fagligt Fælles Forbund som mandatar for

A

(advokat Claus Hanghøj)

mod

B Fond

(advokat Mette Paabøl Rytzel)

Denne afgørelse er truffet af dommer Anna Lindgren.

Sagens baggrund og parternes påstande

Sagen er anlagt den 11. januar 2018 og drejer sig om, hvorvidt B Fond er erstatningsansvarlig for A's arbejdsulykke den 6. juni 2016.

Sagsøgeren, A har fremsat påstand om, at B Fond tilpligtes til A at betale 57.223,15 kr. med tillæg af sædvanlig procesrente af 37.723,15 kr. fra den 3. august 2017 samt af 19.500,00 kr. fra den 18. november 2017.

Sagsøgte, B Fond, har fremsat påstand om frifindelse.

Dommen indeholder ikke en fuldstændig sagsfremstilling, jf. retsplejelovens § 218 a.

Oplysningerne i sagen

Parterne har den 8. juni 2021, dagen inden hovedforhandlingen, indgået en procesaftale, hvoraf blandt andet fremgår, at sagsøgers påstand foreløbigt begrænses således, at påstanden alene udgør erstatning for tabt arbejdsfortjeneste frem til og med den 21. maj 2017 samt godtgørelse for svie og smerte frem til og med 30. august 2017, hvor sagsøgers méngrad blev fastsat.

Parterne er enige om den beløbsmæssige opgørelse af dette krav samt årsags-sammenhæng mellem det rejste krav og sagsøgers tilskadekomst den 6. juni 2016.

A blev den 16. oktober 2012 ansat som skovarbejder hos sagsøgte i et flexjob med 2/3 løntilskud fra kommunen.

A kom den 6. juni 2016 til skade, da han skulle etablere et hegn i et område, hvor der var et beskyttet dige. Da **A** gik hen over diget med en egetræsstolpe hvilende på sin venstre skulder, gled han på volden og faldt bagover. Stolpen gav et ekstra "hop" på skulderen ved nedslaget, hvorved **A** pådrog sig en skade på venstre skulder og kraveben.

Parterne er uenige om, hvor meget egetræsstolpen vejede, og om der var hjælpemidler til rådighed til arbejdets udførelse.

Den 14. juni 2016 blev skaden anmeldt til Arbejdsmarkedets Erhvervssikring af sagsøgtes medarbejder, C. Af anmeldelsen fremgår bl.a. følgende beskrivelse af forløbet:

"...

I forbindelse med hegning ved campingplads bar medarbejdere en egestolpe på skulderen. Medarbejderen snublede hvorved stolpen faldt tilbage på skulderen, og skulderen gav et knæk.

..."

Ved afgørelse af 30. august 2017 anerkendte Arbejdsmarkedets Erhvervssikring skaden som en arbejdsskade. Ved afgørelsen blev **A's** méngrad fastsat til 10 pct.

Af afgørelsen fremgår bl.a.:

"...

Begrundelse

Arbejdsmarkedets Erhvervssikring kan anerkende en ulykke som en arbejdsskade, hvis skaden er forårsaget af dit arbejde eller de forhold, det foregår under.

Ulykken den 6. juni 2016 er en arbejdsskade.

Vi vurderer, at skaden i form af ledeskred af venstre kraveben er forårsaget af, at du i forbindelse med dit arbejde fik en træpæl ned over venstre skulder.

Vi har lagt vægt på, at du løftede en træpæl på cirka 80-90 kg. således den hvilede på din venstre skulder, idet du fik ubalance og faldt bagover, hoppede træpælen og faldt ned på din venstre skulder.

Du fik med det samme smerter og opsøgte din fysioterapeut straks efter hændelsen, som konstaterede, at dit kraveben var gået at led.

Idet der er tale om et ledeskred vurderer vi, at der er tale om en klar personskade i lovens forstand. Derfor anerkender vi ledeskreddet i dit venstre kraveben som en arbejdsskade.

..."

Af Branchearbejdsmiljørådets faktaark "opsætning af dyrehegn" fremgår bl.a.:

"...

Opsætning af dyrehegn omfatter bl.a. nedramning af pæle, trækning og fastgørelse af hegn.

Når der skal opsættes hegn, er der mange tunge løft og risiko for vrid i ryggen, asymmetriske arbejdsstillinger og lange rækkeafstande. Arbejdet kan være både hårdt og længerevarende.

Instruktion og oplæring

Som arbejdsgiver skal du sørge for at sikre oplæring og instruktion samt ergonomisk korrekt udførelse af arbejdet. Der skal være fokus på anvendelse af hjælpemidler, god løfteteknik og gode arbejdsstillinger samt pause og variation i arbejdet.

Arbejdssted og udstyr

- Brug de rette hjælpemidler til opsætning af pæle, håndtering af hegnstråd og hegn – f.eks. traktor med greb og stativ til hegnstråd for at undgå tunge løft.
- Kør udstyr og materialer tæt på arbejdsstedet, så det ikke skal bæres langt.
- Sørg for solidt fodfæste for at undgå pludselige ryk og uforudsete bevægelser.

Korrekt arbejdsteknik

- Tip/vip og skub/træk pæle fra frontlæsser til arbejdsstedet, hvis grabben på traktoren ikke kan bruges. Så undgår du at løfte og dermed belaste din krop.
- Flyt fødderne under arbejdet, og lad skosnuder og næse være i samme retning for at undgå vrid i ryggen.
- Bøj i benene og hold ryggen ret, f.eks. når hegnet fæstnes med sømpistol eller plastikstrip, og når du løfter.
- Samarbejd om opgven og byt plads undervejs for at sikre variation.
- Stil dig så højt som muligt, når stolpen bankes i jorden for at undgå arbejde over skulderhøjde.

Variation i arbejdet

- Tænk variation ind i arbejdet.
- Varier arbejdsopgaverne.
- Hold pauser hver time til halvanden i 5-10 min. og stræk ud undervejs.

Hold dig i form

- Styrk musklerne. Ved f.eks. elastikøvelser 3 gange om ugen i ca. 5 minutter. Det kan afhjælpe og forebygge smerter i nakke og skuldre.

..."

Arbejdstilsynet aflagde den 24. august 2016 et besøg hos sagsøgte, hvor der ikke blev konstateret arbejdsmiljøproblemer.

██████████ A ██████████ søgte oplysninger om diget og af en mail af 13. marts 2018 fra en medarbejder i Slots- og Kulturstyrelsen fremgår bl.a.:

" ...

Kære ██████████ A ██████████

Tak for din henvendelse.

Der er tale om et beskyttet jorddige med nummer ... beliggende mellem matrikel aa og bb, Køge Kommune

...

Diget er beskyttet efter museumslovens § 29 a, stk. 1. jf. digebekendtgørelsens § 1, stk. 1, pkt. 4, da det fremgår af 4 cm-kortet i seneste reviderede udgave forud for 1. juli 1992.

Det har således være ulovligt at foretage ændringer af digets tilstand siden 1. juli 1992, hvor beskyttelsen blev vedtaget.

På vores hjemmeside ligger en folder, der kort beskriver, hvad der er og ikke er tilladt i forhold til beskyttede diger:

[https://slks.dk/fileadmin/user upload/0 SLKS/Dokumenter/Fortidsminder Diger/Sten- og jorddiger/Sten og jorddiger folder.pdf](https://slks.dk/fileadmin/user_upload/0_SLKS/Dokumenter/Fortidsminder_Diger/Sten- og jorddiger/Sten og jorddiger folder.pdf)

Som du kan læse i folderen, er det ikke tilladt at opsætte hegn på et beskyttet dige, og det er heller ikke tilladt at køre hen over det.

Forklaringer

Der er afgivet partsforklaring af [REDACTED] A og skovfoged D og vidneforklaring af E og F.

[REDACTED] A har forklaret, at han blev ansat som allround skovarbejder på B Fond i 2012. Før det havde han i fire år været ansat som skovarbejder på G Gods. Hans arbejdsopgaver på B Fond bestod i udtynding mellem træer og parkvedligehold. Han havde ikke med skovning at gøre.

I juni 2016 skulle han opsætte et hegn i forbindelse med etablering af en hundeskov ved campingpladsen. De havde været i gang med at opsætte hegn siden januar og det var en rutineopgave. Han udførte opgaven sammen med sin kollega E.

På midten af det areal, hvor hegnet skulle opsættes var der en fredsvold, og der var ikke plads til at få kranvognen ind til det sted, hvor hegnet skulle opsættes på grund af et stort mosehul. De fik at vide, at de ikke måtte køre over fredsvolden.

For at etablere hegnet var det nødvendigt at få materialerne over fredsvolden. De kørte så tæt på volden som de kunne og bar materialerne, herunder stolper, hegnsrullen, som vejer 125 kg. pr. rulle, og jernpæle ind over fredsvolden. Det var ham og E, der gjorde dette arbejde. De havde været i gang i tre timer, da han kom til skade. Skovfogeden havde været ude ved stedet ved 7.30-8.00-tiden, hvor han havde oplyst, at de ikke måtte køre på fredsvolden, men kun gå på den. De talte ikke om, hvordan de skulle få materialerne over volden. E ville køre i traktor rundt om volden, men han var sunket i mosehullet med traktoren. E ville have traktoren over på den anden side for at banke pælene ned.

Egestolperne var ca. 20 cm i diameter og ca. 2,70 cm høje. De vejer mellem 60 og 80 kg. Han har ikke vejret dem.

De kørte så tæt på fredsvolden som de kunne og bar stolperne ind over volden og lagde dem hvor de skulle stå. Der var 6-7 pæle i alt. Han lagde dem op på skulderen og bar dem ind over. E var i gang med noget andet arbejde. Han kan ikke huske, hvor mange stolper han havde båret ind, før han kom til skade.

Volden er ca. halvanden meter høj og på bagsiden skred han og pælen røg med fuld kraft ned på hans skulder. Han mærkede et smæld og bandede til E, men han arbejdede dog videre. Han kan ikke huske, hvor E stod i forhold til ham. Der var fugtigt i skovbunden, og der lå blade og døde grene.

De fik lov til at køre over volden én gang med traktoren for at slå pælene ned, da det ikke var muligt at gøre med håndkraft. Det var efter, at skaden var sket.

Han og E talte ikke om at hjælpes ad med at løfte pælene. De var lidt irriteret over placeringen af hegnet.

Han har aldrig fået instruktion i løfteteknik, udover, at man skal bruge lårene. Det var sjældent, at D inspicerede arbejdet, og han kommenterede ikke på den måde de udførte hegningen. D har nok set, hvordan han har gjort det, men han har aldrig grebet ind. Der kunne gå en måned imellem, at D var der. Der var ikke andre, der førte tilsyn.

I det halve år, hvor de havde sat hegn, havde han løftet stolper på samme måde som på ulykkesdagen, uden at der var nogen der greb ind. Han har altid selv løftet pælene, hvis det ikke har været muligt at få maskiner ind over volde, grøfter mv. Han har aldrig fået hjælp fra en kollega.

Han har ikke fået faktaarket om opsætning af hegn udleveret, og han er ikke bekendt med, at der er løftegrænser og særlige metoder, herunder "tip/vip".

Det var svært at få fat i D i løbet af en arbejdsdag, da han som regel ikke tog telefonen. De kunne vente en hel dag, hvis de var i tvivl om en hegning.

Han sagde til E, at pælen havde ramt hans skulder, men at der var tale om et slag der ville gå over. Han arbejdede videre i to dage. Han tog mange Panodiler for smerterne. Han gik til fysioterapeut om onsdagen, hvor hans kraveben blev sat fast. Han havde vanvittig ondt, og han sygemeldte sig indtil ultimo august. Han havde været til en kirurg i Ringsted, som oplyste, at der ikke var varige men, og at han kunne arbejde videre. Han blev sygemeldt på ny i marts 2017. I den mellemliggende periode udførte han fysisk arbejde, men måtte tage meget smertestillende medicin.

Han var bange for at miste sit arbejde, idet han så ikke kunne beholde sit hus.

B Fond tog ikke særlige hensyn til, at han var ansat i et flexjob. Normalt arbejdede han til kl. 14, men det hændte at klokken blev 15 -16, før han kom af sted.

Han havde intet med anmeldelsen af arbejdsskaden at gøre. Det var C og D, der udfyldte anmeldelsen. Han havde ikke talt med C om anmeldelsen.

D har forklaret, at han i 26 år har været ansat som skovfoged på B Fond. Han står for den administrative del og leder skovarbejderne. B Fond er en 288 år gammel stift oprettet af kongen. Der er 3000 ha skov og syv ansatte inklusive elever.

A blev i 2012 ansat i jobtræning i forbindelse med Stevns Kommune. A havde tidligere arbejdet på G Gods, som ikke kunne have ham ansat længere. A led af ADHD. B Fond indgik et samarbejde med kommunen om A's ansættelse i et flexjob, hvor A fik løn og arbejdede de timer, som han formåede. Hvis A fik det skidt, kunne han gå tidligt, men ellers var det normalt, at han arbejdede til kl. 14.00.

A var en erfaren skovarbejder, og han havde arbejdet på flere skovejendomme tidligere. A havde ved ansættelsessamtalen lagt vægt på, at han ikke havde lyst til at fælde store træer.

F var arbejdsmiljørepræsentant på B Fond, og han var udpeget af medarbejderne. Han var også selv med i arbejdsudvalget. Der var på det pågældende tidspunkt udarbejdet en arbejdspladsvurdering (APV). Hvis man læser den fra 2017, er der netop et afsnit om tunge løft, fordi der var opmærksomhed på dette punkt. Retningen inden for skovdrift er igennem tiden kun gået imod færre tunge løft.

Der er ingen medarbejdere på B Fond, der bliver bedt om at løfte en pæl. Det er der ingen grund til. Den pågældende dag var der en kranvogn til traktoren, der kunne lægge pæle forskellige steder. Den anvendes af medarbejderne som hjælpemiddel. Man må ikke køre med traktor hen over en fredet vold. Det går de meget op i.

Hvis man ikke har hjælpemidler til rådighed, er den almindelige måde at håndtere en pæl på, at man trækker pælen og ikke løfter den fra jorden. Man løfter den op i den ene ende og trækker den efter sig. Hvis man skal flytte en pæl over flere meter, vil man anvende metoden "tip/vip".

Han har aldrig prøvet at veje en pæl, men hvis en medarbejder føler, at en pæl er for tung, er de ikke forpligtet til at flytte den. De pågældende pæle varierer i størrelser fra 10-20 cm i diameter. Han synes at 90 kg lyder af meget. Han vil snarere tro, at de vejer omkring 50-60 kg.

Han har aldrig set en medarbejder løfte en egepæl på skulderen. Hegnet kommer i pakker af 100 meter. En rulle hegn vil være tungere end en hegnspæl. Hegnet bliver sat på en hegnsudruller og det er der to medarbejdere til.

Hegningen løb på begge sider af fredsvolden. Traktoren var ikke oppe på volden, men efter arbejdets udførelse fik han oplyst, at traktoren en gang havde været ovre på den fugtige side af volden. De havde kørt traktoren en lang omvej uden om volden. Medarbejderne havde ikke behøvet at løfte pælene over volden. De kunne have anvendt kranen til at løfte pælene over. Der var ikke nogen grund til, at de manuelt skulle bæres ind over volden.

Da han tiltrådte som skovfoged, tilstræbte han at komme rundt til alle medarbejderne dagligt, men det har han ikke tid til mere. Han var dog til stede om morgenen den 6. juni 2016, hvor han satte ridset for, hvor hegnet skulle stå. Han efterså også om der var tilstrækkeligt med hegn, pæle og redskaber til stede. Det var årets sidste hegning. ■ A ■ spurgte selv om han måtte være med til den sidste hegning for at sætte punktum efter den lange sæson. ■ A ■ var glad for at være en del af en proces, der var gået godt. Det år havde ■ A ■ været med til at sætte omkring 10 km hegn. ■ A ■ blev sygemeldt en måned før skaden skete. Sygemeldingen skyldtes træthed. Da han kom tilbage på arbejde, begyndte han at udføre nogle arbejdsopgaver for sig selv, men til sidst udtrykte ■ A ■ ønske om igen at komme på hegnsholdet.

Han hørte ikke noget om skaden den 6. juni 2016. Den 7. juni 2016 var han også til stede i forbindelse med opsætning af nogle klaplåger, hvor skaden heller ikke blev nævnt. Den 8. juni 2016, hvor ■ A ■ sygemeldte sig, hørte han heller ikke noget. Når ■ A ■ gik hjem tidligt eller sygemeldte sig, var det ofte på grund af træthed. ■ A ■ har igennem sin ansættelse haft mange skavanker og de har hele tiden taget hensyn til hans psykiske tilstand og givet ■ A ■ plads til at tage tidligt hjem.

Han blev først bekendt med ulykken, da de fik en skrivelse fra Arbejdstilsynet. Efterfølgende har C oplyst, at hun havde forsøgt at ringe til ham i forbindelse med anmeldelse af skaden. Han har fået fortalt, at ■ A ■ mødte på Stiftskontoret og fik printet anmeldelsesblanketten. Den normale procedure for indberetning af arbejdsskader er, at man henvender sig til sin leder, som kigger papirerne igennem, så der var enighed om anmeldelsen. C sendte imidlertid anmeldelsen uden hans vidende.

Arbejdstilsynet aflagde et uanmeldt besøg den 24. august 2016. ■ A ■ var sygemeldt på det tidspunkt. De kørte ud til det sted, hvor skaden var sket og talte om den arbejdsopgave, der var udført. Udover ham selv, var E og F, som var sikkerhedsrepræsentant. De talte med Arbejdstilsynet

om, at ulykken først blev anmeldt ugen efter. Arbejdstilsynet frafaldt at udstede en bøde, og efterfølgende fik de oplyst, at de heller ikke ville få en "sur smiley".

Arbejdstilsynet aflægger årligt/hvert andet år uanmeldte besøg, hvor det kontrolleres om arbejdstøj, redskaber og APV'en er i orden. De har fået ros fra Arbejdstilsynet for at medarbejderne er godt oplyst om APV'ens indhold. De har flere medarbejderne der er ordblinde og de taler meget om tingene, herunder på kvartalsmøder, hvor de evaluerer hændelser, hvor det var ved at gå galt. Der har været ganske få arbejdsskader hos sagsøgte. For ca. 15 år siden var der en kranvogn der væltede, og så har en skovarbejder skåret sig i foden med en motorsav. Hvis en medarbejder får en grannål i øjet, bliver det anmeldt som en arbejdsskade. Det er langt fra alle anmeldte skader, der fører til en anerkendt arbejdsskade.

Efter sygemeldingen på grund af skaden kom **A** tilbage på arbejde i skoven. **A** blev sygemeldt på ny i anledning af, at han fik et smæld i skulderen, da han skulle kaste et reb op i et træ. Det er den eneste skuldersygemelding, som han har kendskab til.

I samarbejde med 3F holdt de nogle møder med **A** og der blev indgået en gensidig aftale om ophør af ansættelsen. Det var ikke med deres gode vilje, at **A** stoppede, men **A** havde til ham oplyst, at han ikke havde fysik til at fortsætte som skovarbejder.

Arbejdstilsynets besøg den 24. august 2016 var foranlediget af **A**'s arbejdsulykke. Da tilsynet kom, blev han ringet op af C. Han er sikker på, at F også var til stede. Han erindrer ikke, at Arbejdstilsynet gav et påbud, men hvis det er anført, er det rigtigt.

Hvis han havde set nogen løfte en egestolpe fri fra jorden, havde han påtalt det, da en sådan arbejdsmetode var unødvendig. Der er kurser for skovarbejdere, hvor han antager, at løfteteknik er et centralt emne. På B Fond taler de løbende om løfteteknik, men de afholder ikke egentlige emnedage omhandlende løfteteknik. Medarbejderne lærer også fra hinanden og **A** var en af de erfarne, da han tidligere havde været på G Gods og H Institution.

Arbejdsinstruktion sker dagligt, f.eks. hvis han ser et forkert løft. Hans uddannelse som skovfoged indbefatter et års praktisk arbejde, så arbejdsteknik er en del af det.

Hvis der står 50 kg på et produkt ved medarbejderne, at de ikke skal løfte det selv. Hvis man tager en pæl på 50 kg, vil man kun løfte den i den ene ende, hvilket man gerne må. Hvis man selv trækker den og oplever at det er hårdt, kan man spørge en kollega om hjælp.

Han er bekendt med den vejledning der foreligger fra Arbejdstilsynet om løft, og de deri angivne kiloanvisninger på maksimalt 50 kg, men på B Fond har de en grænse på 40 kg.

Arbejdstilsynet gav dem ros for at de giver instruktion mens arbejdet sker. På B Fond har de deres egen APV, som er udarbejdet på baggrund af Arbejdstilsynets vejledning. De udarbejder noget materiale, som skovarbejderne kan forstå og som er let tilgængeligt og letforståeligt.

Han kan ikke være til stede i alle de situationer, hvor medarbejderne skal foretage løft, men alle medarbejderne er erfarne, og han er overbevist om, at medarbejderne afstår fra at løfte på ting, som de oplever tunge.

Traktoren anvendes til at slå pælene i jorden. Aggregatet til at banke pælene ned i jorden står bag på traktoren og har en rækkevidde på tre meter, men traktoren kunne godt være kørt over på den anden side af volden ved at køre uden om. Kranvognen er som en trailer, hvor der er monteret en kran med en arbejdsradius på 6-8 meter.

Han havde ikke hørt noget om, at traktoren var kørt fast. Der blev arbejdet med den pågældende hegning over flere dage. Han har efterfølgende hørt, at de ikke skulle have traktoren om på den anden side af volden så mange gange.

Han var til stede den første dag, hvor han satte hegnet af, og dagen efter, hvor klaplågerne skulle monteres. Han husker ikke om han var der på tredjedagen. Det er sædvanligt for en arbejdsleder at være til stede ved opstart og siden på jævnlige tilsyn. Det passer ikke, at **A** ikke havde set ham i adskillige uger.

Det var først et par måneder senere, da Arbejdstilsynet kontaktede ham, at han blev bekendt med skaden.

E har forklaret, at han har været ansat på B Fond i otte år.

Han var fast makker med **A** og de havde arbejdet med hegning i et halvt års tid. Det er muligt, at andre deltog, men de var de primære på opgaven.

Han satte også hegn med **A** i forbindelse med etablering af en hundeskov. Opgaven tog et par dage. Materialerne blev normalt transporteret på en kranvogn, men det var på denne opgave svært at komme til på den ene halvdel af arealet, fordi der var en fredet vold og på den anden side et blødt område.

De bar pælene ind over volden ved fælles hjælp, da de vurderede, at det var den nemmeste måde at gøre det på. De bar pælene omkring 10 meter. Volden

var 1-1½ meter høj. Hældningen var ikke så voldsom. De kunne muligvis have anvendt kranvognen, men de vurderede, at det var nemmere at bære dem. De skulle bruge traktoren, men da underlaget var blødt nøjedes de med at køre traktoren over på den anden side en enkelt gang. Traktoren kørte ikke fast, så vidt han husker.

Pælene var 15-20 cm i diameter og ca. 2,50 – 2,70 cm i længden. Han vil tro, at de vejede omkring 50 kg. Han kan ikke rigtig huske det, men han tror, at de hjalp hinanden med at bære pælene. Han erindrer ikke, at **A** bar pælene selv. Det kan ske, at man bærer eller slæber pælene, hvis kranen ikke kan anvendes.

Instruktionen i et tilfælde, hvor der ikke er hjælpemidler til rådighed er, at man enten slæber pælen eller hjælpes ad.

Han husker ikke, hvad der konkret skete den dag, men han har givetvis været i nærheden, da ulykken skete. Han hørte dog først om det en uge efter. Han erindrer ikke, hvordan skovbunden var. Han tror godt, at man kunne have trukket pælene over volden, men han husker det sådan, at de med fælles hjælp bar dem over.

Han husker ikke om D var til stede. Det var lidt med forskel om han kom til stede. Han og **A** var meget selvkørende, og det var overladt til dem selv at vurdere om en arbejdsopgave kunne udføres. Der var ikke givet særskilt instruktion udover det der var angivet i APV'en. Han og **A** tog i fællesskab beslutninger om, hvordan arbejdsopgaverne skulle udføres.

Det er muligt, at han har løftet små hegnspæle på skulderen. De svinger i størrelsen, og han har muligvis løftet pæle på 25 kg. Der er ingen, der har grebet ind over for det.

Han husker ikke, at de var ude på stedet med Arbejdstilsynet, men han husker en snak med Arbejdstilsynet, men det var mere om generelle ting. Han oplever, at B Fond går op i arbejdssikkerhed.

Der var tale om 4-5 pæle, der skulle ind over volden. Han tror, at det var nemmest at løfte pælene ind over, da der ikke var så meget plads. Det er sjældent, at de løfter noget alene. De forsøger generelt at undgå manuelle løft, men det kan ikke altid lade sig gøre. Man anvender typisk kranen til at placere pælene og rejser dem op manuelt.

Han husker ikke om han arbejdede sammen med **A** dagen efter.

F har forklaret, at han de seneste 23 år har været ansat som skovarbejder på B Fond. Han er valgt som arbejdsmiljørepræsentant.

Han har taget en treårig uddannelse på Skovskolen i Nøddebo. Det er en praktisk uddannelse kombineret med skoleophold. I forbindelse med den teoretiske del af uddannelsen undervises man i løfteteknik.

A kom til B Fond fra et andet skovdistrikt. Han ved ikke, hvilken uddannelse A har eller hvilke kurser han har taget.

Arbejdsmiljøudvalget består af ham, D, en bogholder og en repræsentant for bygningsmassen.

Der er udarbejdet en APV, hvor der er anført mulige scenarier og løsningsforslag. Der er løftegrænser, som de så vidt muligt skal overholde. En pæls vægt kan variere alt efter om der er tale om en frisk pæl. Han vil tro, at en egetræspæl vejer omkring 40-50 kg.

De har igennem tiden implementeret hjælpemidler såsom kranen, som lægger pælen praktisk talt, hvor den skal sættes. Der er få steder, hvor terrænet ikke tillader at kranen anvendes.

De lægger vægt på instruktionen, herunder om løftegrænserne. Man kan ret hurtigt vurdere, om en pæl er for tung til at bære alene. APV'en er let tilgængelig for medarbejderne og på kvartalsmøderne tager de løbende forskellige emner op.

Det er en vurderingssag om det var forsvarligt at være to om at bære pælene over volden. Han har aldrig set en medarbejder bære en pæl på skulderen. Det ville være imod instruktionen at bære en pæl på 80-90 kg, men heller ikke pæle på 50 kg. Det er helt imod sædvanlig praksis.

Man kan i tvivlstilfælde kontakte D og det er også muligt, at kontakte ham. Den pågældende dag arbejdede han i en anden skov.

Han mindes ikke, at han hørte om arbejdsulykken før efter sommerferien.

Han har talt med Arbejdstilsynet ved flere lejligheder, men han husker ikke om han var med til et møde i anledning af A's arbejdsulykke.

Parternes synspunkter

har i sit påstandsdokument anført følgende:

"...

På baggrund af det anførte gøres det gældende, at sagsøgte som arbejdsgiver er erstatningsansvarlig for den skade, der er overgået sagsøger.

Til støtte herfor henvises til reglerne i arbejdsmiljølovens §§ 38, 42, 45, 16 og 17, hvorefter en arbejdsgiver har pligt til at sikre, at:

- arbejdet er tilrettelagt og udføres sikkerhedsmæssigt fuldt forsvarligt, jf. normen i arbejdsmiljølovens § 38
- at arbejdsstedet er indrettet sikkerhedsmæssigt fuldt forsvarligt, jf. normen i arbejdsmiljølovens § 42
- at de tekniske hjælpemidler er indrettet og bliver anvendt sikkerhedsmæssigt fuldt forsvarligt, jf. normen i arbejdsmiljølovens § 45
- at der er givet instruktion om de sikkerhedsmæssige risici, samt at der gennemføres et effektivt tilsyn, jf. normerne i arbejdsmiljølovens §§ 16 og 17.

Det gøres gældende, at sagsøgte ikke har sikret disse normers overholdelse, og dermed har sagsøgte pådraget sig et erstatningsansvar i anledning af den indtrufne skade.

Ansvarer beror navnlig på, at sagsøger var hensat til at håndtere en byrde på 80 – 90 kg manuelt, hvilket er klart sundhedsskadeligt og med stor risiko for personskade. Der burde i stedet have været stillet tekniske hjælpemidler til rådighed til håndtering af byrden.

Sagsøger noterer sig, at sagsøgte i sit påstandsdokument af 1. juni 2021 bekræfter, at manuel håndtering af en egetræsstolpe på 80 – 90 kg. er uforsvarlig.

I det omfang skaden beror på individuelle medarbejders fejl og/eller forsømmelser, gøres det endvidere gældende, at sagsøgte også har pådraget sig hæftelsesansvar for disses skadevoldende handlinger, jf. DL 3-19-2.

Endeligt gøres det i forhold til ansvarsvurderingen gældende, at der ikke fra sagsøgers side foreligger erstatningsretlig relevant egen skyld.

Derudover gøres det gældende, at der foreligger det fornødne bevis for årsagssammenhæng mellem arbejdsulykken og den efterfølgende sygdomsperiode frem til foreløbig 30. april 2021, hvortil krav på godtgørelse og erstatning er rejst.

Retslægerådet, der har været i besiddelse af bilag 35 ved besvarelsen af spørgsmål 12 og 13 bekræfter, at det vurderes som meget sandsynligt, henholdsvis mest sandsynligt (mere end 50 %), at traumet alene er årsag til sagsøgers gener, jf. således bl.a. besvarelsen af spørgsmål 6 og 13, og Retslægerådet vurderer videre, at evt. forudbestående gener har haft nogen betydning for de symptomer, der kan relateres til ulykken, jf. besvarelsen af spørgsmål 10.

..."

B Fond har i sit påstandsdokument anført følgende:

" ...

ANSVAR

Det er sagsøger, der skal løfte bevisbyrden for de faktiske omstændigheder for det angivne traume den 6. juni 2016. Et uheld sagsøgte eller sagsøgtes ansatte hverken har set eller hørte om umiddelbart efter skadens indtræden.

Endvidere skal sagsøger løfte bevisbyrden for, at sagsøgte har handlet ansvarspådragende i relation til det angivne uheld den 6. juni 2016.

Sagsøgte bestrider, at sagsøger har løftet bevisbyrden herfor.

Sagsøgers kollega, E (traktørfører) arbejdede sammen med sagsøger på arbejdsopgaven og var til stede på uheldsdagen. E har ikke set et uheld eller hørte om et uheld på uheldsdagen eller i forlængelse af uheldet.

Det gøres gældende, at der heller ikke har været andre vidner til uheldet, der kan bekræfte de af sagsøger angivne omstændigheder for uheldet.

Sagsøger orienterede ikke sin arbejdsleder om episoden på uheldsdagen eller de to efterfølgende arbejdsdage. Sagsøger orienterede heller

ikke sagsøgte om det angivne traume forbindelse med sin sygemelding den 9. juni 2016.

Det gøres gældende, at sagsøger ikke med sin egen forklaring har løftet bevisbyrden for, at han kom skade den 6. juni 2016 ved at løfte en 80-90 kg tung og 275 cm lang træpæl op fra jorden og videre op på skulderen.

Det gøres gældende, at det endvidere var i strid med instruktionen at løfte en pæl på 80-90 kg., og at der var stillet tekniske hjælpemidler til rådighed i form af en kran og andre tekniske hjælpemidler til at trække pælene, så der ikke skulle foretages manuelle løft med hele pælens vægt.

Det gøres gældende, at normerne i Arbejdsmiljøloven har været iagttaget, da arbejdet har været tilrettelagt sikkerheds – og sundhedsmæssigt forsvarligt, da arbejdet skulle udføres uden at pælene skulle løftes manuelt, hvilket sagsøger var blevet instrueret i. Sagsøgte eller sagsøgtes kollegaer har heller ikke ved tilsyn konstateret, at sagsøger har forsøgt at løfte pælene op på skulderen.

Sagsøgte havde løbende instruerede sagsøger i den pågældende opgave med at håndtere pæle til hegningen og førte løbende tilsyn på arbejdsstedet. Der kan ikke stilles krav om yderligere konkret instruktion under hensyn til sagsøgers erfaring med opsætning af hegn og skovarbejde.

Det gøres endvidere gældende, at sagsøger havde ca. 15 års erfaring med skovbrugsfaget, herunder især erfaring med hegning hvilket retten bør tillægge betydning i forhold til, hvilke krav der stilles til instruktion og i forhold til tilsyn.

Det gøres gældende, at der var tale om den sidste del af opsætningen af hegn på en 10 km. lang strækning, som sagsøger havde arbejdet på i længere tid og havde erfaring med fra tidligere år/jobs, hvorfor der var tale om en helt sædvanlig og velkendt opgave, som sagsøger var fuldt ud bekendt med, hvordan skulle udføres.

Det gøres gældende, at sagsøger var blevet instrueret i, at pælene skulle trækkes manuelt med tekniske hjælpemidler og kranen skulle benyttes (hvor det var muligt).

Sagsøgte havde stillet de nødvendige hjælpemidler til rådighed og havde sikret sig, at sagsøger kunne udføre den pågældende arbejdsopgave på sikkerhedsmæssig forsvarlig vis.

Det gøres gældende, at hvis retten lægger til grund, at det ikke var muligt for sagsøger at få hjælp fra en kran, eller ikke kunne trække pælene med andre tekniske hjælpemidler eller få hjælp fra en kollega, så var sagsøger en så erfaren medarbejder, at sagsøger burde have afstået fra at udføre arbejdsopgaven og burde have ventet på assistance.

Det gøres gældende, at retten bør tillægge det betydning, at sagsøgte ikke fik et påbud efter Arbejdstilsynets gennemgang af uheldet, da Arbejdstilsynet vurderede, at der ikke var sket en overtrædelse af de Arbejds miljøretlige regler, jf. sagens bilag F og bilag E.

Det gøres gældende, at sagsøger ikke har løftet bevisbyrden for, at uheldet ikke skete på det pågældende sted, som sagsøgte har angivet i sagens bilag A og bilag B.

Sagsøgte er ikke blevet mødt med et krav fra Slots – og Kulturstyrelsen om, at hegnet ikke har været opsat korrekt, og sagsøgte har heller ikke kørt med maskine, hvor det ikke har været lovligt, jf. sagens bilag 20.

Finder retten, at sagsøger har løftet bevisbyrden for, at der er sket et uheld som påstået af sagsøger, som sagsøgte er ansvarlig for, så har sagsøger udvist en sådan grad af egen skyld, ved af egen drift at vælge en så uforsvarlig fremgangsmåde ved at løfte en 80-90 kg tung og 275 cm lang træpæl op fra jorden og op fra skulderen for derefter at ville krydse en vold, at erstatningen bør nedsættes med minimum 1/2delen eller helt bortfalde.

...

ÅRSAGSSAMMENHÆNG:

Det gøres gældende, at sagsøger ikke med overvejende sandsynlighed (over 50 procent) har løftet bevisbyrden for, at sagsøger kom til skade den 6. juni 2016.

Det gøres gældende, at sagsøger arbejdede videre den 6. juni 2016 uden at nævne noget til kollegaen eller arbejdslederen om, at han var kommet til skade og arbejdede videre flere dage efter uden at nævne noget om et uheld den 6. juni 2016.

Det gøres endvidere gældende, at sagsøgers arbejdsleder/tilsynsførende heller ikke blev orienteret om et uheld den 6. juni 2016 eller blev orienteret om en sygemelding som følge af en arbejdsulykke den 6. juni 2016.

Det gøres gældende, at fysioterapijournalnotatet fra den 8. juni 2016 ikke dokumenterer omstændighederne for skadens indtræden, jf. sagens bilag 25.

Sagsøger er til egen læge den 13. juni 2016, hvor det er angivet, at sagsøger har fået en tung genstand ned over venstre skulder på arbejdet, men de nærmere omstændigheder for en episode er heller ikke nærmere angivet i det notat, jf. sagens bilag 21, side 5.

Det gøres gældende, at sagsøger både havde klaget over ryggener og var i behandling for en tennisalbue forud for skadens indtræden, hvilket ikke stemmer overens med, at sagsøger forsøgte at løfte en bjælke på 80-90 kg op på skulderen, jf. sagens bilag 25.

Det gøres endvidere gældende, at sagsøger selv rettede henvendelse til en kontordame hos sagsøgte for at få anmeldt arbejdsulykken uden, at arbejdslederen blev orienteret om den angivne episode, jf. bilag D.

Det gøres gældende, at sagsøger efter en sygeperiode kom tilbage på arbejde i august 2016 og arbejdede med fysiskkrævende arbejde frem til 1. marts 2017, hvilket ikke stemmer overens med, at sagsøger havde gener som følge af et uheld den 6. juni 2016,

Det bestrides, at den nye sygeperiode fra 1. marts 2017 og frem kan tilskrives et traume den 6. juni 2016.

Hvis retten lægger til grund, at sagsøger kom til skade den 6. juni 2016 og skuldergenerne kan tilskrives uheldet den 6. juni 2016, gøres det gældende, at sagsøgers sygeperiode som følge af sygemeldingen den 1. marts 2017 og skulderoperationen kan afgrænses frem til og med juni 2018, hvor kommunen har indstillet til, at sagsøger kunne raskmeldes, jf. sagens bilag 33, side 7.

Den tabte arbejdsfortjeneste skal efter sagsøgtens opfattelse stoppe pr. 1. juli 2018 da kommunen ønskede at raskmelde sagsøger på det tidspunkt.

Det gøres gældende, at der allerede i maj 2018 indtræder konkurrerende gener i form af nakkegener, og at de forudbestående psykiske gener forværres løbende i sommeren 2018.

Det fremgår af egen lægejournal i notat af 9. oktober 2018, at sagsøgers egen læge har tilset sagsøger i flere måneder som følge af psykiske gener, og at egen læge vurderede, at det var bedst med en sygemelding

indtil, at sagsøger var psykisk udredt, hvorefter sagsøger blev henvist til en psykiater samtidig med, at sagsøger var i behandling hos en psykolog som følge af ADHD, jf. sagens bilag 33, side 65 og side 66.

Det gøres gældende, at sagsøger i januar 2019 aftjente samfundstjeneste som følge af en dom, hvorfor sagsøger ikke kan kræve tabt arbejdsfortjeneste og svie og smerte for den periode.

Det gøres gældende, at Retslægerådets i besvarelsen af spørgsmål 2 har angivet, at symptomer opståede ved kraftpåvirkningen meget sandsynligt vil fremkomme umiddelbart eller indenfor timer, hvilket efter sagsøgtes opfattelse ikke harmonerer med, at sagsøger arbejdede videre med fysisk manuelt arbejde.

Det gøres gældende, at der kan være indtrådt andre udefra kommende forhold, der kan have været årsag til sagsøgers sygemelding den 1. marts 2017, da der ikke på CT skaninger eller til andre undersøgelser forud for sygemeldingen den 1. marts 2017 er objektive fund, der kan bekræfte, at der var skader på skulderen/kravebenet.

Det gøres gældende, at sagsøger ikke med Retslægerådets besvarelse har løftet bevisbyrden for med overvejende sandsynlighed (over 50 procent), at sagsøgers sygeforløb fra den 1. marts 2017 og frem til d.d. med overvejende sandsynlighed (over 50 procent) helt eller delvist alene kan tilskrives et traume den 6. juni 2016, da Retslægerådet ikke har forholdt sig til de psykiske gener.

Det gøres gældende, at de psykiske lidelser gradvis udvikler sig og fylder meget i kommunens indstilling til flexjob, jf. jf. sagens bilag G.

I rehabiliteringstemaets indstilling til tilkendelse af førtidspension henvises til psykiatrisk speciallægeerklæring, hvor der er angivet, at prognosen er dårlig og funktionsevnen i erhvervsmæssig henseende findes ikke eksisterende, jf. sagens bilag G, side 1.

Det gøres gældende, at rehabiliteringstemaets indstilling til tilkendelse af førtidspension med overvejende sandsynlighed (over 50 procent) kan tilskrives psykiske gener og ikke kan begrundes i skuldergenerne, jf. sagens bilag G, side 16. Et ikke skulderbelastende arbejde burde efter sagsøgtes opfattelse have været en mulighed, men sagsøger er slet ikke i stand til at arbejde som følge af de psykiske gener.

Det gøres gældende, at der er forudbestående gener i form af ADHD og andre psykiske lidelser, der blussede op og konkurrerende lidelser i

form af psykiske gener samt konkurrerende nakkegener, der er hovedårsag til sagsøgers lange sygeperiode.

Arbejdsmarkedets Erhvervssikring har senest fastsat et midlertidigt erhvervsevnetab på 20 procent i arbejdsskadesagen, jf. bilag 36.

Sagsøgte har efter fremlæggelsen af bilag 36 i maj 2021 ønsket at indhente en vejledende udtalelse, da sagsøgte har bestridt, at der er et erhvervsevnetab som følge af uheldet den 6. juni 2016. Dette fik sagsøgte ikke lov til på nuværende tidspunkt.

Arbejdsmarkedets Erhvervssikring har ikke truffet en endelig afgørelse om et evt. erhvervsevnetab, så kravet på tabt arbejdsfortjeneste kan efter sagsøgtes opfattelse ikke behandles i nærværende sag eller bør begrænses til en kortere periode, da parterne ikke kender stoptidspunktet for den tabte arbejdsfortjeneste.

Det gøres gældende, at retten bør tillægge det betydning, at sagsøger ikke har fundet anledning til at fremlægge speciallægeerklæringen dateret den 8. december 2020 eller fremlagt den for Retslægerådet, hvor der er beskrevet en række konkurrerende lidelser, herunder at sagsøgers forudbestående ADHD og PTSD, der er med til at forværre sagsøgers nuværende helbredsmæssige tilstand, jf. sagens bilag 35.

Sagsøger har den 12. maj 2021 fremlagt kommunens afgørelse af 7. april 2021, hvor sagsøger får tilkendt førtidspension, men det bør komme sagsøger til skade, at de kommunale akter ikke er blevet opdateret. Sagsøgte har ikke kendskab til, hvad der er årsagen til det kommunale afklaringsforløb, der kunne vise, hvad der er årsagen til, at sagsøger ikke har kunnet arbejde op til tilkendelsen af førtidspension.

Retten bør tillægge det betydning, at kommunens rehabiliteringsteam har lagt vægt på i forbindelse med tilkendelsen af førtidspension, at der er psykiske gener, jf. sagens bilag 37.

Det gøres gældende, at retten ikke på nuværende tidspunkt på et forsvarligt grundlag kan tage stilling til, om sagsøger er berettiget til at få erstatning for tabt arbejdsfortjeneste frem til d.d., da vi ikke kender virkningstidspunktet for den endelige afgørelse i arbejdsskadesagen.

Da den løbende ydelse for en midlertidig eller endelig erhvervsevnetabs erstatning efter Arbejdsskadesikringsloven kan tilkendes med tilbagevirkende kraft er der risiko for, at sagsøgte betaler for meget i tabt

arbejdsfortjeneste, da parterne ikke er blevet enige om en aftale om evt. modregning i den for meget betalte tabte arbejdsfortjeneste.

Det gøres gældende, at det fremgår af U 1995.843 H, at et krav om erstatning efter Erstatningsansvarsloven ikke kan forfølges, før spørgsmålet om det tilsvarende krav efter Arbejdsskadesikringsloven er afgjort medmindre parterne har indgået en aftale om tilbagebetaling af for meget udbetalt tabt arbejdsfortjeneste.
...”

Parterne har under hovedforhandlingen nærmere redegjort for deres opfattelse af sagen.

Rettens begrundelse og resultat

██████████ A ██████████ blev i 2012 ansat i et flexjob på B Fond som allround skovarbejder. Efter de afgivne forklaringer lægges det til grund, at ██████████ A ██████████ ikke var uddannet inden for skovdrift, men at han havde flere års erfaring hermed fra tidligere ansættelser. Efter forklaringerne lægges det endvidere til grund, at ██████████ A ██████████ lider af ADHD.

Efter bevisførelsen, herunder forklaringerne fra ██████████ A ██████████ , E og D samt de af ██████████ A ██████████ indhentede oplysninger fra Slots- og Kulturstyrelsen, lægger retten til grund, at ██████████ A ██████████ og kollegaen E den 6. juni 2016 skulle opsætte et hegn på et areal, hvor der befandt sig et beskyttet dige, der ikke måtte forceres med traktor eller andre maskiner.

Efter ██████████ A's ██████████ forklaring, finder retten det godtgjort, at det på grund af diget ikke var muligt at anvende kranen til at løfte nogle egetræsstolper ind over volden, og at ██████████ A's ██████████ skade skete, idet han bar en stolpe på skulderen ind over volden og faldt. Det kan efter den skete bevisførelse ikke nærmere fastslås, hvor meget egetræsstolpen vejede, men efter de afgivne forklaringer lægger retten til grund, at den i hvert fald har vejet 50 kg.

B Fond har som arbejdsgiver tilsynsforpligtelse og ansvaret for, at medarbejdere er fornødent instrueret om fremgangsmåden så arbejdet kan udføres sikkert og uden risiko for skader.

Efter D's forklaring lægger retten til grund, at løfteteknik har været drøftet på kvartalsmøder, men at B Fond ikke har stået for, at medarbejderne kom på egentlige kurser om dette emne. B Fond's APV, herunder for 2016 har ikke været fremlagt under sagen.

Efter **A's** og D's forklaringer lægges det til grund, at D var til stede om morgenen den 6. juni 2016, hvor hegnsopgaven skulle påbegyndes, og at D satte ridset for, hvor hegn skulle stå og efterså om der var tilstrækkeligt med hegn, pæle og redskaber til stede.

Efter D's forklaring lægges det til grund, at han var bekendt med, at **A** og E ikke måtte køre hen over diget med traktoren, og efter A's og E's forklaringer lægger retten til grund, at D på trods heraf ikke anviste eller instruerede nærmere om, hvor-dan de skulle få egetræsstolperne om på den anden side af diget.

Retten finder herved, at den konkrete arbejdsopgave ikke var forsvarligt tilrettelagt og udført sikkerhedsmæssigt fuldt forsvarligt, jf. normen i arbejdsmiljølovens § 38, og at der ikke blev givet instruktion om de sikkerhedsmæssige risici, samt at der ikke blev gennemført et effektivt tilsyn, jf. normerne i arbejdsmiljølovens § 16 og 17.

Retten finder det ikke godtgjort, at der fra **A's** side er udvist en sådan uagtsomhed, at der er grundlag for at nedsætte erstatningen på grund af egen skyld. Retten har herved lagt vægt på, at **A** ikke var uddannet inden for skovdrift, og at han bestred et flexjob hos sagsøgte.

Retten tager på denne baggrund sagsøgers påstand til følge, idet den beløbsmæssige opgørelse heraf ikke er bestridt.

Sagsomkostningerne er efter sagens værdi, forløb og udfald fastsat til dækning af advokatudgift med 26.250 kr. og af retsafgift med 850 kr. Da sagsøger er repræsenteret af en ansat advokat, skal sagsomkostningerne ikke tillægges moms.

THI KENDES FOR RET:

B Fond tilpligtes til **A** at betale 57.223,15 kr. med tillæg af sædvanlig procesrente af 37.723,15 kr. fra den 3. august 2017 samt af 19.500,00 kr. fra den 18. november 2017.

B Fond skal til **A** betale sagsomkostninger med 27.100 kr.

Beløbene skal betales inden 14 dage.

Sagsomkostningerne forrentes efter rentelovens § 8 a.